

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

81 M. 3 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. SAUSIO (JANUARY) 20 D.

Telefonas
Aplėgacė 7-7257

KAINA 20 C.

Nors dabar tenai žiema, ir gilus sniegas apdengęs Gedimino kalno šlaitus, bet man vaizduotėje ir dabar tebestovi saulėtai pereifos vasaros Vilnius.

Į Vilnių per Paryžių ir Berlyną...

V. TYSLIAVIENĖ

Pranei Lapinei užbaigus įspūdžius apie savo viešnagę Lietuvoje, pradėdama savuosius iš apsilankymo Lietuvoje praėitų metų liepos mėn. Tai buvo antroji mano kelionė į Lietuvą. 1962 metais vykau per Kalėdas - pamačiau Lietuvą žiemos metu, kai kraštas buvo apgaubtas giliu sniegu. 1966-aisiais metais iš New Yorko išskridau per pačius didžiausius karščius. Lietuvoje radau patį viduvasarį - kaip graži Lietuvos gamta, kai laukai ir medžiai žaliuoja, kai gėlės žydi...

Kaip anuomet, taip ir ši kartą vykau savo vyro Juozo Tysliavos reikalais.

1962 m. nuvežiau jo palaikus palaidoti Rasų kapinėse Vilniuje. Antrosios kelionės tikslas - jo poezijos rinktinė, kurią ruošėsi išleisti "Vagos" leidykla Vilniuje. Vežiau jo rankraščius ir nuotraukų iš jo gyvenimo ir veiklos, be to, poeto Eduardo Miezėlaičio kviečiama, norėjau asmeniškai pasikalbėti su rinktinės redaktorais ir leidėjais.

Rinktinė, pavadinta "Nemuno rankose", turėjo pasirodyti 1966 metais, bet, man negalėjus rankraščius anksčiau pristatyti, ji išleidiama 1967 m. Kaip man iš Lietuvos rašoma, gal ši mėnesį ji jau bus knygų parduotuvėse.

KAI POETAS UŽSIIMA ŽURNALISTIKA

Vienybę leisdamas ir redaguodamas, Juozas Tysliava labiausiai apleidė savo kūrybinį ir li-

teratūrinį darbą. Naujus eilėraščius kūrė visą laiką, bet rankraščius paliko didžiausioje netvarkoje, kai staigi mirtis jį ištiko 1961 m. lapkričio 11 d. Gyvas būdamas vis dar tikėjosi kada nors keletui mėnesių nuo laikraščio pasitraukti ir ramiai atsidėti poezijai bei spaudai paruošti prozos veikalų...

Nespėjo. Rankraščiai pasiliko stalčiuose, bloknutuose, portfeliuose, švarkų kišenėse...

Po keletą valandų kas savaitę "nuvogdama" nuo Vienybės darbo, dažniausiai naktimis, kai netrukdydavo telefonai ir lankytojai, pagaliau tuos rankraščius surankiojau ir atrinkau. Kai kurių poemy būvė iki 30 versijų ir tik iš popieriaus spalvos tebuvo galima nustatyti paskutiniąją.

Baigusi tą sunkų darbą, užtrukusi keletą metų, priėjau išvados, kad poetams ir rašytojams, turintiems tokią brangią Dievo dovaną - kūrybinį talentą, žurnalistinis darbas tiesiog turėtų būti uždraustas.

Juozas Tysliava daug aukojosi Vienybėi ją redaguodamas ir leisdamas, lankydamas jos skaitytojus ir rinkdamas prenumeratas; sakė prakalbas įvairiomis progomis ir visokiems Lietuvybės tikslams, o savo literatūrinė kūryba tesirūpino atsitiktinai. Liūdniausia, kad jam mirus, jo gerbėjai reiškė užuojautas, bet neatsirado tokio, kuris būtų susirūpinęs jo raštų išleidimu.

1963 m. spaudai buvo paruošta poema "Tava Nouson" (Tėve mūsų) su 64 puikiomis dail. Telesforo Valiaus iliustracijomis ir D. Jonai-

Tęsiama 6 psl.

JUOZAS TYSLIAVA, Vienybės dalininkas ir leidėjas, 1962 metais, išvykdamas tarnybai į Vak. Vokietiją. Po keturių nesimatymo metų, tikėjaisi jį sutikti Berlyne.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* SCENOS DARBUOTOJŲ SĄJUNGA Jaunimo centre kovo 18 ir 19 vaidins dvi vienaikšmes Algirdo Landsbergio komedijas: "Sudie, mano karaliau" ir "Barzdą". Pirmą režisuoja Birutė Pūkelevičiūtė, o antrą -- Algimantas Dikinis.

* CHICAGOS LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMAI šiuo laiku turi 281 narį. Iš jų 9 pakelti į garbės narius, Pernal 9 mirė, 22 išstojo. Išde turi \$37,834.

* LIETUVIŲ OPEROS Chicagoje koncertas įvyksta vas. 5 d., 3:30 p. p. Marijos mokyklos salėje. Koncertų mokiniai atsivieškina mokytoją Onofreį, išeinanti į pensiją. Pelnas, jei jo liks, skiriamas operai "Gražina" paruošti.

* Vasario 5, 4 v. p. p. šv. Antano par. salėje, Cicero, III., įvyksta rankdarbių drabužių paroda. Dalyvaus ir modeliuos: M. Memėnaitė, S. Olšauskienė, A. Prūsa, J. Pupelis, Putrimas, B. Rašimaitė, J. Stanis, R. Trimakienė, L. Čepaitytė demonstruos N. Vengrienės drabužius. Megzti J. Dočkienės ir E. Radvilienės drabužiai taip pat bus demonstruojami. Parengimo komentatorė bus Julija Cijūnėlienė. Organizavimu daugiausiai rūpinasi O. Vencloviene.

* EKSKURSIJA iš Chicago į Pietų Ameriką išvyko sausio 24 d. Ekskursantai taip pat dalyvaus ir Pietų Amerikos liet. kongrese.

* ADVOKATAS RAPOLAS SKIPITIS 80 metų amžiaus sukakties proga bus pagerbtas vasario 18 d. 7 val. vak. Jaunimo Centre. Pagerbimą organizuoja Chicago liet. teisininkų draugija.

* JONAS VAIČIŪNAS, kurį laiką redagavęs voldemarininkų biuletinį -- Laisvąją Lietuvą, dėl nesusipratimų tos grupelės vadovybėje, buvo iš tų pareigų atleistas. Dabar beliko tik redakcinė kolegija su jos vadų kontraktoriumi V. Šimkumi.

* D. STANKAITYTĖ, J. Šaltienė, S. Baranauskas-Baras, A. Brazis, A. Grigas, V. Radsys, J. Sávrimavičius, S. Wicik dalyvaus koncerte, įvykstančiame vasario 5 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje.

* JAV ir KANADOS LIETUVIŲ III-sis Kultūros kongresas yra organizuojamas lapkričio mėn. pabaigoje Chicagoje. Kongreso programą sudaryti yra pavesta PLB Kultūros tarybai.

* KORP. NEO-LITHUANIA ruošia Vasario 16-sios minėjimą vasario 5 d. Jaunimo centre. Paskaitą skaitys naujasis Vilko valdybos narys Algirdas Budreckis iš New Yorko. Taip pat bus plati meninė programa. Minėjimo pradžia 3 val. p. p.

* EUGENIJA ŪSELYTĖ, kuri dirba garsiajame Sardi's restorane New Yorke, lankėsi Chicagoje ir čia dalyvavo savo pusseserės T. Bulotienės vestuvėse su cicerlečiu K. Beržiniu. Vestuvės ir vestuvinės vaišės įvyko sausio 21 d. Naujoji Beržinienė yra atvykusi tik prieš pusantų metų iš Lietuvos ir iki šiolei gyvena Portland, Ore.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ Są-gos Chicago skyriaus rengiamas Vasario 16-sios minėjimas įvyks vasario 12 d. Jaunimo centre. Minėjimo pradžia 12 val. Pagrindiniu kalbėtoju bus J. Jurkūnas. Meninę programą išpildys patys studentai.

J. KRIŠTOLAITYTĖ - DAUGĖLIENĖ, akompanuojant A. Vasaičiui, dainuoja dr. K. Griniaus minėjimo meninėje programoje. Minėjime kalbėjo Jonas Daugėla iš Clevelando ir kt.
E. Šulaitis nuotrauka

neatsakingos spaudos auka, nes Baltušio atsiminimai numatyti išleisti šiais metais, kurie tik ką prasidėjo. Kad paskaitininkas nevisur naudojosi rimtais šaltiniais, rodo ir jo teigimas apie Vienybės platinimą Lietuvoje. Užtikrintas, kad Vienybės redakcija ši melą paneigė ir paklaustas, kur jis jį girdėjęs, Misiūnas prisipažino, kad ir jo šaltinis esą tik gandai. (Melą, kad Vienybė platinama Lietuvoje, Vilko leidžiamoje ELToje paskelbė jos redaktorius Vincas Rastenis, tuo norėdamas Vienybę sukompromituoti -- parodyti, kad okupantas ją išleisdžia, kaip ir brooklynškę Laisvę. (Tiesa yra tokia, kad viena spaudos agentūra užprenumeravo Vilniaus skaityklai visus Amerikos liet. laikraščius, tai jų tarpe yra ir Vienybė. Red.)

-- Man prieš kiek laiko J. Miklovas sakė, kad Vienybės Lietuvoje nebegalima gauti, -- pridėjo jis.

Salėje buvęs Vienybės redaktorius E. Šulaitis paaiškino, kad šio laikraščio komunistai ne tik paštu neįsileidžia, bet keliolika jo numerių konfiskavo net ir iš pačios leidėjos lagamino, kad ši Lietuvoje lankėsi.

LIETUVOS SPAUDA "DRĄSĖJA"

Vienas iš klausėjų po paskaitos buvo dr. Z. Rekašius. Jis konstatavo, kad paskutiniu metu ir Lietuvos, ir čionykštė nekomunistinė spauda "drąsėja". Anle teisingiau parašyti apie Ameriką, o mūsų šioje spauda apie Lietuvą. Jo klausimas: katra spauda yra objektyvesnė ir ar tiesiai parašyti daugiau drąsos reikia Lietuvoje ar pas dipukus?

Prelegentas į klausimą neatsakė, paaiškindamas, kad jis per mažai pažįsta čionykštę Lietuvos spaudą.

Doktorantą, kuris ruošia disertaciją iš XVIII a. rusų istorijos Yale universitete, pristatė ir jam po paskaitos dėkojo L. Mockūnas. Paskaitos klausėsi maždaug 50 klausytojų Jaunimo centro mažoje salėje, kur paprastai vyksta meno parodos.

Chicago "Santaros-Sviesos" skyriui pirmininkauja J. Lintakas.

NAUJAS LEIDINYS

Tėvas Kęstutis M. Butkus, O. F. M., Lietuvos Enciklopedijos leidyklai atidavė atspausdinti jo iš prancūzų kalbos išverstą veikalą "Pilnutinis KRISTUS", parašytą Cambrai arkivyskupo Emile Guerry. Šios knygos leidėja yra Agota Mikulėnienė.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla ne tik sutiko atspausdinti, bet ir pažadėjo pagelbėti tą knygą paskleisti lietuvių tarpe.

Knyga turės 320 puslapių, įrišta kietais viršeliais, kaina \$5,00.

Knyga suskirstyta į tris dalis. Kiekviena dalis skirtingu požiūriu tiria ir įstingina tą Bažnyčios paslapį, apie kurios didybę jau kalbėjo Šv. Tėvas Pijus XII. Jis nurodė, kokią vietą ji užima Šv. Rašte ir pas Bažnyčios Tėvus.

C. A. Voket

(Vokietaitis)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N.Y.

Tel. Newton 9-6620

Skaniausia lietuviška
duona gaunama

**SILVER BELL
BAKING CO.**

A. RADZIUNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus
prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

Lietuvos spauda tebėra staliniška

VYTAUTAS ZALATORIUS

Istorijos doktorantas R. Misiūnas gruodžio 30 d. "Santaros-Sviesos" rengtoje paskaitoje Chicagoje patvirtino, kad Lietuvos spauda ir dabar tebevaldoja Ameriką taip pat iškreiptai, kaip ir Stalino laikais.

Jis tvirtino, kad bendras visų žinių apie Ameriką tikslas esąs diskredituoti šios šalies demokratinę santvarką ir "mitą" apie gera ekonominių gyventimą. Šis kalbėtojo nuplėštas vaizdas derinasi su bendra kompartijos linija, kuri ideologinėje srityje koegzistencijos niekad neskelbė.

Komunistai Ameriką vaizduoja kaip šalį, kur žmogės taip smarkiai "kapitalistų" išnaudojami, kad ant dangoraizžių langų ir stogų reikia pastatyti tvoreles, kad jie nesisūdytų. Kine čia žiūrovai dėl programų žiaurumo išėina iš proto. Darbininkai esą priversti pirkti automobilius, kad galėtų nuvažiuoti į darbą. Moteris negali išsiversti be skalbiamų mašinų, nes sveikatos departamentai neleidžia rūsiuose skalbti drabužių rankomis, ir jeigu tėvai visą laiką ieško progos nusižudyti, tai vaikai čia visi paniūrę. Sypsenos jų veiduose nepamatyti, juoko neišgirsti.

Tokių ir panašių nesąmonių esą prirašyta F. Bonoskio korespondencijose Tiesai, kitų "pažangiųjų" rašinėtojų pranešimuose Lietuvos spaudai ir A. Laurinčiuko knygoje "Trečioji dolerio pusė".

Ties pastarąja Misiūnas plačiau apsisudo, nors ir prisipažino, kad knyga jam tepažįstama tik iš komunistinių kritiškų aprašymų.

ROMAS MISIŪNAS

VAIZDUOJA AR MELUOJA?

Laurinčiukas, jo nuomone, esąs vienas aštriausių Amerikos gyvenimo kritikų. Jo rašymo (ar melavimo?) būdą apsprendė nemalonūs asmeniniai pergyvenimai, kai jis buvo rusų laikraščio Selskaja žizn korespondentas New Yorke, ir pačinė ištikimybė. Laurinčiukas rašo, kad amerikiečiai jo nemėgdavo, kai sužinodavo, kad jis "tarybinis pilietis". Pvz., jam šikrausčius į naują butą New Yorke, sekanti rytą jis prie savo durų radęs šiukšlių krūvą. Lietuvoje Laurinčiukas yra buvęs Komjaunimo tiesos redaktorius.

Teigiamiausiai Amerika pavaizdavęs J. Baltušis, kuris čia lankėsi 1964-65 m. žiemą. Baltušis buvęs sužavėtas amerikiečių paprastumu, moterų plaukų šukuosenom, dangoraizžių aukštumu, automobiliu gausumu ir reklamų margumu. Tačiau ir jo atsiminimų se-

rija, pavadinta "Tėvų ir brolių takais" ir spausdinta Literatūros ir meno laikraštyje, į galą paaštrėjusi. Redakcija ėmusi spausdinti priešiškus skaitytųjų pasisakymus, kuriuose autorius buvo kaltinamas, kad per daug palankiai vaizduojas "kapitalistinę tikrovę".

Baltušis, kuris šiuo metu yra LTSR Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmininko pavaduotojas, tada Literatūroje ir mene pasitelkęs, kad asmenybės kultas praėjęs ir jis nematęs reikalo rašyti tik apie neigiamas "kapitalistinio" gyvenimo puses.

IŠEIS ATSKIRA KNYGA

Paskaitininko žiniomis, Baltušis dar geriau apie Ameriką kalbėjęs Lietuvos rašytojų draugijos susirinkime. Dėl tokio Amerikos vaizdavimo buvęs sutrukdintas "Tėvų ir brolių takais" knygos išleidimas.

Su šiuo paskutiniu gaudu, kalbėtojas gali būti mūsų

Mano viešnage Lietuvoje

Rašo Pranė Lapienė

TEŠINYS

Čia sienos apkabinėtos senais vertiniais paveikslais. Aišku, nelyginsiu šio meno rinkinio su jokia kitu pasaulio muziejum, bet vis tik padarė didelį įspūdį, kad tiek daug vertingo turto išsaugota. Kadangi namie būdama buvau skaičiusi, kad iš tos galerijos esąs išmestas šv. Kazimieras, tiksliai ties juo ilgėliau stabtelėjau ir pasakoju p. Pečiūrai, kaip mes užsienyje mokame dalykus prasimanyti ir dėl to sielotis. Jis šyptelėja su pastaba: "Taigi žiūrėkite, ponai, ir sugrįžusi pasakykite, kad mes per daug šiuos kūrinius vertiname, kad ką išmestume".

Mums bevaikštinėjant, įėjo ir daugiau žmonių. Kai kurių akys kilo į tuos paveikslus, o kiti susėdo ložėse, susikaupę, tarytum maldai, rymojo.

Vyt. Pečiūra nuveda mane į rūsi, tar-damas: "Dabar parodysiu kuo mes pavir-sime" ir atvožia ten kai kuriuos grabus, kuriuose išvystu žmonių grobus. Tai buvusiu Lietuvos valdovų šeimų palaikai.

Iš galerijos pasukamė į Dailės muziejų, kur tuo laiku vyko jaunesniųjų dailininkų meno paroda. Čia kai kurie kūriniai man yra mišlė ir nemokėčiau jų ant sienos pakabinti. Tai modernizmo pasėkos. O kas čia pas mus vis kalba, kad Lietuvos dailininkams įsakyta tik realiai tapyti, vaizduojant kovas su buržuazija, kolūkių gyvenimą, garbinti nūdienos stabus! Ne visai teisingai pasakojama. Bent šiems dailininkams negimato įsakančios rankos.

Čia sutinkame dailininkus Tarabildą ir Gudaitį, kurie prašo mane sugrįžus perduoti jų linkėjimus kolegoms. Sumini V. Vizgirdą, Adomą Galdiką, Vyt. Jonyną ir kelis kitus.

Pristrenku čia daug atvirukų, tarp jų nemaža ir Amerikoj gyvenančių dailininkų reprodukcijų. Daugiausia pasilimu Adomo Galdiko "Bažnytkaimio" ir Viktoro Vizgirdos "Peisažo su koplytėle", galvodama juos panaudoti šventiniams sveikinimams.

Plačiau apie dailės muziejus, apie Lietuvos dailininkų darbus, tepalieką kalbėti dailininkams, kurių dalis jau Lietuvoj lankėsi ir kai kurie jų savo mintis mūsų spaudai pateikė. Manau, sulauksime iš vieno ar kito platesnio jų apipavidalinimo.

Jokio meno srityje nesijaučiu autoritetu ir susilaikysiu kalbėti apie matytus veikalus. Bijau nukalbėti. Jei, pavyzdžiui, tarčiau, kad Jaunimo teatre jų statomas veikalas Romeo ir Juliet man atrodė me-gėjų darbu, greičiausia gaučiau barti. Aš gi mačiau gana gražiai tuos jaunus artistus įvertinant mums skirtamaj spaudoj.

Nuoširdžiai noriu ir tikiu, kad kaip dailininkai, taip ir kitų sričių menininkai, parvyks į Lietuvą ir mus tiksliai painfor-muos apie įvairių sričių meną.

Mano kelionės tikslas buvo pamatyti kuo daugiau žmonių, tai net ir teatruose per pertraukas, kuomet publika, išėjus į salę, vaikščiojo ratu, aš sėdėjau palei sieną ir sekiojau jų akimis. Man buvo įdomu klausytis, kad jie visi šnekėjo tik lietuviš-

kai, kad daug moterų puošniai atrodė, kad kai kurios mergaitės sidabriniais bategalais ir žydriomis suknelėmis priminė New Yorką.

Nemaža man įspūdį padarė ir Lietuvos dienos ilgumas, apie ką buvau visai pamiršus. Išėjus iš teatrų po 11, dar buvo dienos šviesos, nors jau gatvėse ir elektros lemputės žibėjo.

"NIEKAS NENORĖJO MIRTI"

Savo viešnageis laiku keliems žmonėms buvau minėjęs, kad būtina norėčiau pamatyti ir lietuvišką filmą. Ir štai, prieš-paskutinę dieną man suteikiamas ir tas malonumas.

Salėj sėdime tik du žmonės, o mums parodomas filmas "Niekas nenorėjo mir-ti". Kartą sutiktas poetas Miežėlaitis buvo man pastebėjęs, kad tame filme esą truputį perdėta, taip baisiai nesą buvę, bet aš, tebeturėdama galvoje neseniai girdėtus žodžius apie nesena Lietuvos praeitį, abejojau ar perdėta. Gal net nedadėta. Pavyzdžiui, filme neparodyta, kaip kai kurie jauni vyrai, nenorėdami eiti į mišką ir bijodami likti namie, ištisus metus tūnoję po tvartais išsikastuose urvuose ir kaip jų tėvai, eidami gyvulių šerti, kibiruose nunešdavę ir savo sūnams maisto, kuri jiems paduodavę pro tvarte esamą skylę, ir kaip tie jaunuoliai naktimis išlįsdavę prie gyvulių pasišildyti... Siurpulingų pasakojimų girdėjau iš mane aplankusių svečių kolūkiečių ir abejoju, ar ir stambiausias buvęs ūkininkas norėtų dar kartą tai pergyventi.

Po šio žiauraus filmo, mus gražiai nu-teikė, parodydami iš dainų šventės gražiausiąją meninę dalį. Tai kažkas pasa-kiška.

Dabar jaučiuos patenkinta savo vieš-nage, tik pradėdu nerimauti, negaudama iš namų jokios žinios. Vyras ir dukterė žadė-jo tą pačią dieną, kada aš išskridau, man parašyti, o štai, ir po dviejų savaitių jo-kio laiško! Klausinėjami Vilniaus pareigū-nai kodėl taip, atsako, kad jie niekada ne-gauną laišku be 14-16 parų. Man tai keis-ta, kuomet aš dažnai su Lietuvoj esamais draugais per dvi savaites žodžiu pasikei-čiamė ir jokia naujiena iš jų gauti laišką per penkias dienas ir kartais anksčiau.

Taip ir negavau iš namų žodžio ir jis iki šiol nesugrįžo atgal, nors tikrai du laiškai į Vilnių Inturisto adresu buvo pasiūsti mano kelionės pirmąją dieną. O į namus mano laiškas, kuri pasiunčiau iš Maskvos ten tik nusileidus, pasiekė Stony Brook tik po mėnesio.

Brolis iki Maskvos palydėta, be ma-žiausių nemalonumų atsiradau savo šeimoj, kur mane iki šiol dar tebelanko net ir nepažįstami žmonės, vis norėdami pla-čiau išgirsti apie Lietuvoj patirtus įspū-džius ir patys tokią kelionę planuodami greitai ateityje.

Pabaiga

DĖL LAIŠKŲ IR KLAUSIMŲ

Kitame numeryje pasistengsiu atsakyti į man pateiktus klausimus.

DAILĖS MUZIEJUJE - A. Skirutytės grafika - "Bučių giesmė".

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

MŪSŲ CHORISTAMS IR DAINOS MYLĖTOJAMS

Salomėjos Čerienės-Mulks muzikos kūriniai - gaidos

Dainos Lietuvai -

6 dainos vienam sąsiuviny
solo balsui ir fortepionui.
Žodžiai J. Mikuckio, Tyrų
Dukters, dr. K. Čerio, Kl.
Jūros ir kt. mūsų poetų.

Kaina \$2.00

Ramunė -

Trim moterų balsam.

Žodžiai P. Sagato..... 1.00

O, Tėvyne Manoji -

Solo sopranui. Žodžiai

Kl. Jūros..... 0.50

Keep Us, Oh God -

Invokacija. Solo sopranui.

Žodžiai Mary Stewart..... 1.00

Paranku pradėti iškilmes, svečiais
turint amerikiečius.

PLOKŠTELĖ

Dainos Lietuvai:

Įrekorduota 12 Salomėjos Čerienės-Mulks kompozicijų. Žodžiai įvairių lietuvių poetų. Dainuoja "Rūtos" ansamblio moterų choras, Iz. Motiekaitienė, V. Bendorius, Stella Končienė, Gen. Peškys, L. Stukas, Gen. Mačytė, (trio) J. Miller, Jonė Bobinas ir G. Peškys. Akompanuoja L. Stukas, G. Aleksūnaitė-Mitchell, F. Kramer. Prie vargonų M. Motiekaitis

Kaina \$4.00

Užsakymus su pinigais, pridant 50 c per-siuntimui, siųsti: Lithuanian Music, 81 Nassau St., Clark, N. J. 07666

Paskutinės minutės Vilniuje - šių žodžių autorė Pranė Lapienė (viduryje su baltu rankinuku) su savo artimaisiais ir bičiuliais Vilniaus aerodrome prieš iškėtuvui pakylant į Maskvą.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Nackeliunaite; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Užsienio politika dabar painesnė, negu po I Pas. karo, kada dar būdavo galima tautas ir žmones paskirstyti "draugais", "priešais" ir "nei šiokiems nei tokiems". Šiandien užsienio politikoje veikia dvi linijos: aukštoji ir plačioji, kurios dažnai susikryžiuoja. Kadangi kiekvienas į pasaulį žiūri savomis akimis, aišku, kiekvienas susidaro savotišką vaizdą. Tokiu būdu, senatorius Fullbright mato ne tą, ką, sakysime, mato senatorius Goldwater, ir Darbininkas nemato to, ką mato Vienybės žmonės. Faktai, tarytum, vienas dalykas, o iš jų pasidaromos išvados — kitas. Per viską, tarytum, šviečia spalvos. Vieni, rodos, atsideda ginklais, kiti — santykiavimu su žmonėmis. Pas lietuvius, pavyzdžiui, ginklanešiais stovi ALTas, VLIKas, Bendruomenė ir mūsų vienuolių leidžiama "mylėk savo artimą" spauda. Santykių pusėje stovi Vienybės žmonės.

Pas kitataučius, betgi, tie, kurie atsideda vien ginklais, visgi stovi už pramonės vystymą, mokslų puoselėjimą, atominę ir erdvinę pažangą, bei laisvą žodį, ko nedaro mūsiškiai. Priešingosgi stovi už žmoniškumo dalykus: žmogaus su žmogumi suėjimą, įsitikinimus, ištikimybę principams, istorijos svarstymą, demokratiją, dorą ir laisvą žodį. Pirmieji mano, antrieji esą "minkštagalviai", o antrieji į pirmuosius žiūri kaip beširdžius ginklanešius. Kitų tautų visuomenėse pirmuosius dar galima būtų pavadinti "technikais", o antruosius "politikais". Pas mus, aišku, tikrų technikų nėra, nes mes, kaip tauta, maža ir silpna. Tėra tik gražbyliai garsialbiai. Smagu, kad "aukštoji" politika jau ir pas mus pasidaro ne vienu tik aukštųjų veiksmų rūpestis. Ji išvirto "plačiąja", kuri rūpi kiekvienam eiliniam piliečiui, nes prieinama per laisvo žodžio nepraradusią ir cenzūrų neįvedusią spaudą.

Šaltinio nenurodydama, mūsų Enciklopedija rašo, būk Chicagoje 1886 metais išėjo 4 numeriai Jono Griniaus laikraščio Želmuo. Reiškia, būtų buvęs Vienybės bendraamžininkė. Kad šjo, sako ir kun. J. Prunskis (taip pat, šaltinio nenurodydamas) savo be galo paviršutiniškoje Amerikos lietuvių spaudos apžvalgoje, tilpusioje knygoje "Kovos Metal". Amerikiečių bibliografija ne anglų kalba leisti Chicagoje laikraščių sako, kad čia buvę leidžiami 83 lietuvių laikraščiai. E. Sulaitis, kuris apie šią bibliografiją (išėjusią 1942 m.) praneša, nenurodo, ar įvardina Griniaus Želmenį.

Prof. Vaclovas Biržiška dideliu kruopštumu sudarė 1875-1910 metų Amerikos lietuvių Bibliografijai Medžiagą, kuri tebėra rankraštyje. Joje jis įregistruoja tik du 1886 metaisėjusiu Amerikoje lietuvišku laikraščiu: Šilpno Lietuvišką Balsą New Yorke (tais metais išleisusį 14 numerius) ir Wienibę Lietuwnikų Plymouthe išleisusią 47 numerius. Apie Griniaus Želmenį tyli. Žinant prof. Biržiškos šioje srityje didelį dalykų žinojimą, būtų naudinga jei Enciklopedijos redaktoriai

Tęsiama 7 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

KRIKŠTYNŲ NESUSIPRATIMAI

Vilniuje V. Klova rašė naują operą ir sakė, kad ji vadinsis "Žalgiris". Parašė ir pavadino "Du kalavijai". Kodėl? Iševijoje mūsų spauda, operos nemačiusi ir negirdėjusi, praplūpo skausmingomis ELTOS ašaromis ir dėl vardo pakeitimo apkaltino Maskvą.

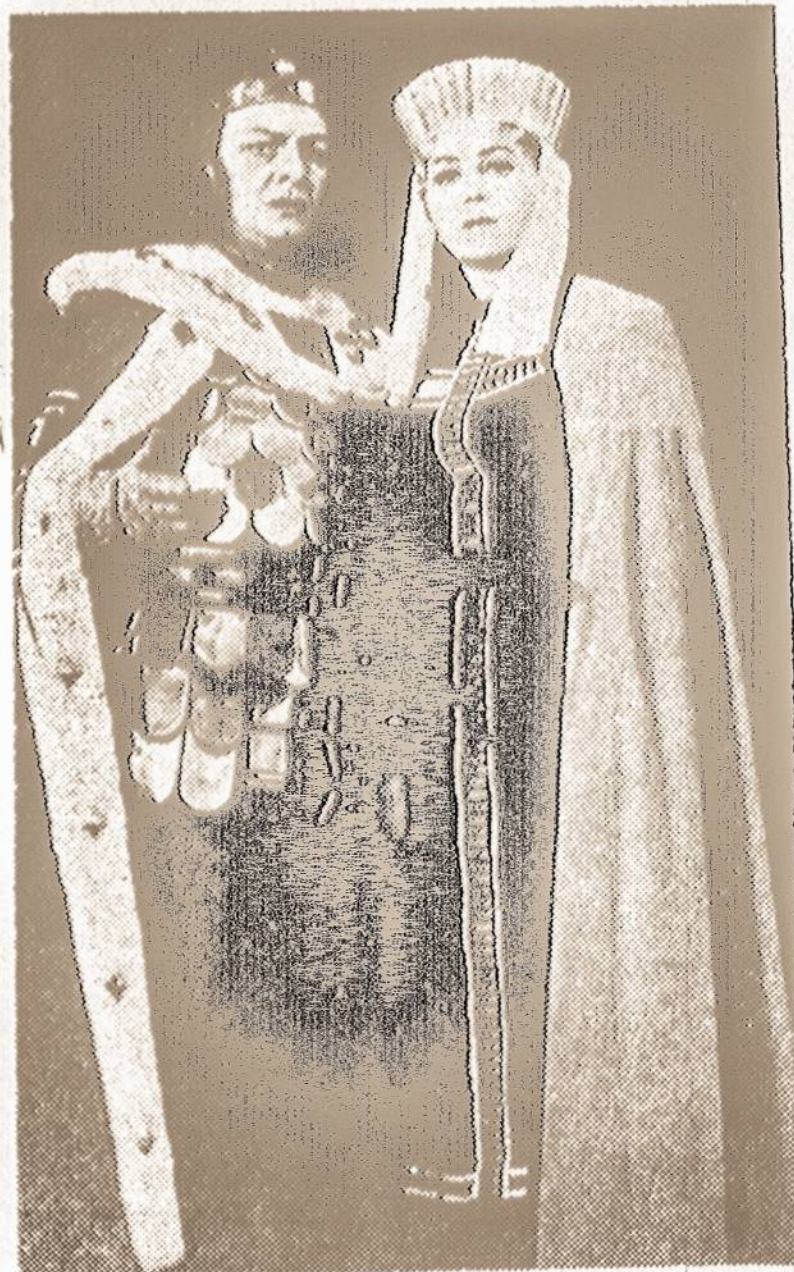
A. Labai negudru 1410.VII.15 mūsų vadinti Žalgiriu. Tai nėra vien Lietuvos istorijoje reikšmingas mūsų, jis minimas ir pasaulinėje istorijoje. Jis įvyko netoli Allensteino (vokiškai) — Olsztyno (lenkiškai) ir vadinamas tų kaimų vardais, kurių laukuose įvyko. Grunvaldo vertimas į Žalgirį ar Tannenbergo vertimas į Eglėkalnį yra tik naujųjų laikų lietuvių išdaiga, gal ir miela "for private use", bet šlaip nenaudinga. Nenaudinga todėl, kad lenkai smarkiai juda, siekdami iš Grunvaldo bylos išjungti lietuvių vardą ir reikšmę, o mes su niekam pasaulyje nežinomu Žalgiriu lenkams padedame.

Po antrojo pasaulinio karo Grunwaldas teko lenkams. Lenkai po karo gautų žemių vietovardžius sulenkino labai įspūdingai, bet Grunwaldui tik nuo "u" nuėmė umlautą. Perdaug reikšminga ta vietovė, kad būtų jos vardas kaitaliojamas.

B. Dviejų kalavijų epizodas Grunvaldo mūšyje lietuviams ypač reikšmingas, nes ordeno magistras juos siuntė dvim lietuviams — Jogailai ir Vytautui. Tuo lyg buvo parodyta, kad čia yra pirmoje eilėje lietuvių mūšis su kryžiuočiais. Už tai ir mes dabar turėtume ne šiais kardais boddėtis, o apie juos ir jų prasmę kuo daugiau aiškinti pasauliui. Iševijų spaudos rūpesčiai čia apsišėškė ne iš to galo...

Aple anuos du kardu prisiminimus kažkodėl mėgsta ir lenkai. Štai — 1960 m. Grunvaldo mūšiu paminėti Lenkija išleido tris pašto ženklus, o valstybinė filatelijos įmonė Ruch tarp kitos medžiagos išleido ir šešių puslapių bukletą su tais pašto ženklais ir informacine apie Grunwaldą medžiaga. Vienas puslapis duoda B. Paprockio 1584 m. pasakojimą apie Grunwaldą. Išties puslapi užima senas Grunvaldo mūšio raizynys, o dviejuose puslapiuose dviejų kardu fone randame J. U. Niemcevičiaus poemos fragmentų, kur pirmajam posme suelluotli ordeno pastuntinių žodžiai: "... ten miecz dla ciebie, dla Witolda drugi".

C. V. Klovos operos turinys toks. Vytautas savo sūnams, savo laikų paliekamiems pas kryžiuočius įkaitais, įteikė po kardą, viso du kardu. Grunvaldo mūšį pradėdant, ordeno magistras šiuodu kardu ir įteikia Jogailai ir Vytautui, nes Vytauto sūnus ordenas nužudė. Opera baigiama ordeno

Scena iš V. Klovos "Dviejų kalavijų" operos I veiksmo. Vytautas (akt. K. Šilgalis) ir Ona (akt. E. Šaulevičiūtė).

vėliavų pakojimu prie Jogailos ir Vytauto kojų. Tokiam fone matome žmogišku gyvenimu gyvenančius ir operiškai besireiškančius veikėjus.

Iš čia pasakoto užtenka išvadai, kad čia esama labai toli nuo istorijos. Mat, Vytautas sūnų neturėjęs... Jau vien tikrovę neatitinkančios legendos atmetimas palaidoja operos istoriškumą. Žinoma, tai nemažina operos kaip meno kūrinio vertės. Tik ir šiuo atveju jai geriau tinka dviejų kalavijų, o ne Žalgirio vardas.

D. Lietuvoje labai populiaru V. Klovos opera "Pliėnai", kurią reikia laikyti labai panašia į "Du kalavijus", nes ir viena ir kita vaizduoja lietuvių kovas su ordenu. Ir viena ir kita opera turi šio tokio istorinio pobūdžio, bet iš jų istorijos nėra ko mokintis. Abi operos tik dar labiau supainioja Lietuvos istorijos legendinę medžiagą.

Bet tai jau kita tema.

LIETUVOJE RŪPINAMASI GAMOS SAUGOJIMU

Kaip visi pramonės kraštai, taip ir Lietuva turi rūpesčių su tomis pramonės atliekomis, kurios teršia vandenį, gadina orą ir pn. Lajku ir tinkamai nesudrausti pramonininkai ypač sunaikina vandenų gyvūniją. Amerikoje jau girdisi pagrįstų balsų, kad didieji ežerai netolimoje ateity gali pavirsti negyvais vandens plotais, kuriuose nebūsią galima net maudytis. Kiekvieno krašto valdžia rūpinasi, kad gamtos grožis ir nauda būtų apsaugota, o pastebėtus naikintojus sudraudžia.

Pastaruoju laiku iševijų lietuvių laikraščiai gausiai naudojami ELTOS žiniomis, būk Lietuvoje kaskart didesni vandenių plotai lieka be gyvūnijos, o krašto grožis naikinamas niekieno nesudraudžiamų savavaliautojų. Kaip iš tiesų?

Iš tiesų Lietuvoje yra labai gausu gamtos grožio ir naudos naikinimo atsitikimų. Ne vienoje vietoje bukapročių ir savanauddžių biurokratų dėka išnyko gražūs parkai, sunaikinti kultūros paminklai, upėse ir ežeruose išnuodytos žuvys, ypač nukentėjo vėžiai. Gausiai reiškiasi įvairių rūšių brakonierjavimas, laukinės gyvūnijos naikinimas ir pn. Ir greta to viso nuolat priekaištaujama, kad nepriklausomos Lietuvos laikais gamtos saugojimu nesirūpinamas buvo tiesiog skandališkas. Ar tai tiesa?

Deja, visa tai tiesa. Ir jei ši tiesa jau būtų visa, tai ELTA būtų visai teisi. Deja, ELTA nepriklauso prie sąžiningų informatorių, nes laisvinimui nepatogią tiesos dalį nutyli.

Iš tiesų Lietuvoje veikia gamtos apsaugos komitetas, kuris rajonuose turi savo atstovus, kurių gamtos saugojimo pareigos nėra nei šalutinės prie kitų pareigų, nei pramoginės. Kartą išdriso net cukraus fabriką sustabdyti, kol tas nesustvarkys ir nesiliaus gamtą blaurojęs. Brakonierjavimas Lietuvoje baigiasi taip, kaip ir kiekvienas nusikaltimas: brakonierius gaudo ir gan žiauriai baudžia. Gamtos apsaugos reikalu visuomenėje vedama gyva propaganda, ypač jaunimas noriai padeda gamtos apsaugos įstaigoms.

Tur būt, nereikia aiškinti, kad po antrojo pasaulinio karo ir po chaotiško pokario Lietuvos miškų ūkis buvo sunaikintas. Lietuvos miškams atvaizduoti gan tiko eilutė iš vysk. A. Baranausko "Anykščių šilelio": tik kelios pušelės apykrevės liko...

Kaip sovietuose įprasta, neseniai ir Lietuvoje miškininkams pabiro krūva medalių, apdovanojimų, pagyrimų ir t. t. Mat, Lietuvoje auga 190,000 ha jaunų pušynų, beveik 100,000 ha jaunų eglynų, daugiau kaip 18,000 ha jaunų ažuolynų, 3,600 ha maumedynų ir t. t. Pirmiausia Lietuvos plote nebuvo pilnų 20% ploto miškų, dabar jau pasiekė netoli 25%. Dabar miškai užima 1,608,500 ha Lietuvos teritorijos.

Laukinės gyvūnijos miškuose dabar ir skaičiais ir rūšimis yra žymiai daugiau, nei nepriklausomais laikais, nes dabar ir rūpinimasis šiuo turtu yra žymiai efektingesnis. Tiesą sakant, dabar ir įvairių galingų biurokratų savavaliavimas yra žymiai efektingesnis. Gausūs to savavaliavimo pavyzdžiai ir vieša kritika kaip tik ir yra duona tų, kurie trūkšta vien bloga Lietuvoje matyti.

Lietuviai - didelių, bet nepraktiškų siekimų tauta

JONAS VALAITIS

Kai kurie mūsų veiksmų ir organizacijų vadai susirinkimuose ir per radiją pradėjo drožti mandras kalbas, adresuotas ne bet kam, o pačiam Vatikanui! Mat, Vatikano diplomatai sutarė sausio 29 d. Šventojo Tėvo pasikalbėjimą su Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininku N. V. Podgorny.

Tam Vatikano žygiui atitaisyti mūsų protestuotojai pradėjo agituoti visuomenę — siųsti Vatikanui protesto laiškus! Ir kas ragina protestuoti? Nagi, tie, kurie dažnai pro bažnyčias praeina, bet į jas neužėina... Jei kai kada užėina, su Vatikano etika būtų susipažinę. Vatikano diplomatai išsamiai galvoja, o jiems apsispręsti pagelbsti visas krikščioniškojo pasaulio, ypač katalikų jėzuitų, išminčių kadrus. Jie klausimą apčiuopinėja iš visų pusių, įimant teisingą — pasveria — už ir prieš argumentus. Katalikų vadų ir bažnyčios galvų smegenis gerokai padžiovina, bet iš jų išsemia visą genijų! Ir kai nutaria, tai kaip kirviu nukerta! Jokiais protestais jų nusistatymo niekas nepakeis. Tą galvojantys pasaulis per šimtmečius patyrė ir su tuo skaitosi. Protestuotojai teisisąmonina, kad 1963 m. Aleksej Adžubei su žmona, Chruščiovo dukra, lankėsi pas Popiežių Joną XXIII ir prieš apie 10 mėn. laiko Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras Gromyko lankėsi pas Popiežių Paulių VI. Buvę ir tada protestų, daug galingesnių ir įtakingesnių žmonių, negu mūsų Lietuvėlės vaduotojų. Nieko nepagelbėjo. Jeigu komunisto ir kataliko galvosena kinta ta prasme, kad jų galvos bent gali susitikti ir kalbėtis, tai tas parodo jų minčių ir veiksmų lankstumą, nuo kurio anksčiau ar vėliau ir lietuviai negalės pabėgti.

Jei Vatikanas nepasitarė su lietuvių įstaigomis New Yorke ar Chicagoje, negali niekas tvirtinti, kad jis nebuvo taręsis su kuo nors iš Romoje gyvenančiųjų ar net pačiame Vatikane dirbančiųjų.

Lietuvių dvasiškių, šiaip intelektualų Italijoje yra apie 100. Romoje yra Lietuvių Kolegija ir kelios kitos įstaigos. Prie Vatikano yra ir Lietuvos atstovas, o tarnyboje yra protinį darbą dirbančių istorikų ir bažnyčios teisių žinovų.

Kita vertus, nejaugi Vatikanas turi specialiai su lietuviais tartis, kada jis kalbasi su pasaulio diplomatais pasaulinės taikos reikalais, ieškodamas kelių kaip sustabdyti kraujo praliejimą ir karus, kaip pagelbėti visam pasauli išsiblaškusiems tikintiesiems žmonėms, kurių milijonai gyvena ir sovietų užimtuose kraštuose.

Jei lietuvių atsakingi politikai taip elgsis su savo protestais ir lįs tokioms įstaigoms, kaip Vatikanas, į akis, galim netekti ir tų draugų lietuvių tautai, kurie Lietuvą gynė ir lietuvių tautai teikė visokeriopą globą. Mūsų smegenų tokioms įstaigoms tada gali ir visai nereikėti...

Protestai pasauliui taip pat nusibodę. Ypač jie įgrįsę ieškantiems kelio į taiką. Su savo protestais iki šiol nieko

Popiežius Paulius VI

nepasiekėme: nei Lietuva išvaduota, nei išspręstas klausimas kaip lietuvių už Lietuvos ribų išėivijoje išlaikyti, nei pasirūpinta ateitim, kaip jaunimas turės lietuviškas darbus išėivijoje tęsti.

Iš patyrusių ir daug nusvilusių praeities veikėjų pasimokyti — dar, pasirodo, nevisi yra pribrendę. Būtų protingiau protestus palikti ruošti jų specialistams, mokantiems bent protestus suruošti. Lietuvių tauta yra kitaip išsiauklėjusi. Nekariavo net tada, kada tikrai reikėjo kariauti, kai okupacijos laiku būtina buvo bent vieną simbolišką šūvį iššauti!..

Ką galime ir dabar turėtume padaryti, tai visos lietuvių organizacijų masės vardu, su mūsų dvasiškiais priešaky, Popiežiumi pasiųsti gražų, diplomatų paruoštą laišką, prašant, kad, Popiežius, KAI KALBĖSIS SU LIETUVOS OKUPANTO ATSTOVU, KAD PRIMINTŲ IR LIETUVOS BYLĄ, KAD PRAŠYTŲ SUTEIKTI LIETUVAI IR LIETUVIŲ TAUTAI LAISVĘ, TIKYBINĘ, KULTŪRINĘ IR POLITINĘ. Tik tada galime tikėtis, kad Kristaus Vietininkas Markso Vietininką gali paveikti. Tuo jau bent šiek tiek būtume laimėję. Popiežius pasimatymo sausio 29, aišku, neatšauks, nežiūrint, kiek ir kokių protestų siųstume!

Pažymėtina, kad kai Popiežius Paulius VI į savo aukščiausią įstaigą — kuriją paskyrė 49 metų moterį Rosemary Goldie, Australijos laikraštiniuko žydo ir katalikės dukterį, taip pat buvo pasipylę daug protestų. Ir jais nieko nelaimėta. Ši moteris daug gelbsti Popiežiaus diplomatams.

Beje, laiškų, dėkojant Popiežiumi už lietuvių tautai suteiktas paslaugas ir prašant mūsų tautos ir ateity nepamiršti, rašyti anglų, prancūzų, italų ir net lietuvių kalbomis, adresuojant: HIS EMINENCE AMLETE CARDINAL COGNANI, Secretary of State, Holy See, City of Vatican, via Rome, Italy.

STEBĖTOJAS...

Nepriklausomos Lietuvos 50 metų sukaktis sutampa su panašiomis latvių, estų ir ukrainių sukaktimis. Amerikiečiai ukrainai sukakčiai paminėti telkia \$350,000 fondą įkurti ir išlaikyti ukrainistikos mokslų katedrą kuriame nors žymiaje Amerikos universitete. Jau turi surinkę \$280,000.

Anądien amerikiečių žurnalas Commentator rašė: "A Ukrainian traveler, who was in Ryga this spring, noted with some awe that in Ryga everybody spoke Latvian. Similarly, only Lithuanian is spoken in Vilnius".

Al Gimantas rašo, jog privalėtumėm turėti "drašos prisipažinti, kad viduriniškumas klesti mūsų gyvenime". Tokiu būdu, jaunimas tolsta nuo lietuviškų reikalų, nes "bręsta aukštos kultūros aplinkoje", kurioje laisvas žodis ne naujiena, kaip pas mus.

Buvo laikai, kada Amerikos lietuviai ne vien pinigais padėdavo lietuviams Lietuvoje. Philadelphietė M. Karužiuotė, žinomo tautininkų-sandariečių veikėjo sesuo, 1924 metais Kaune išvertė lietuvių kalbon Sekspyro "Otello". Vertimo kalbą taisė L. Gira ir išleido Švietimo ministerija. Valstybės teatras suvaidino geg. 4 d., B. Dauguviečiui režisuojant, o B. Glinskiui vaidinant Otellą. Spaudoje vaidinimą recenzavo Vaižgantas-Tumas, M. Vaitkus ir L. Gira.

Christian Science Monitor atskleidė paslaptį, kodėl prieš dvejus metus nutrauktos iš Madrido už geležinės uždangos Ispanijos radijo siųstos programos įvairiomis kalbomis, įskaitant ir lietuvių. Pasirodo, kad sausio 6 d. Ispanija pasirašė prekybos ir diplomatines sutartis su eile komunistų valdomų Europoje valstybių.

Meluoja Vliko vardu

Romas Kezys, pasirašęs Vliko valdybos sekretoriumi, mūsų lietuvių spaudoje paskelbė šitoki pareiškimą:

— VLIKO valdybos narius yra pasiekę eilė užklausimų ir net priekaištų dėl VLIKO valdybos pirm. dr. J. K. Valiūno nuotraukos, pasirodžiusios "Vienybėje". Priekaištai ypatingai siejami su tuo faktu, kad okupanto atstovo L. Vladimirovo nuotrauka buvo patalpinta to paties numerio pirmajame puslapyje, o VLIKO pirmininko — paskutinajame.

VLIKO valdybos pirmininko pavestas pranešu, kad dr. J. K. Valiūnas paskutiniu laiku nedavė "Vienybei" nei tos nuotraukos, nei leidimo ją naudoti "Vienybėje", nors to buvo prašytas. Minima nuotrauka daryta prieš maždaug 7 metus, kada dar buvo gyvas "Vienybės" redaktorius Juozas Tysliava, ir nuo to laiko, matyt, užsilikusi "Vienybės" archyve. ROMAS KEZYS, Vliko valdybos sekr.

Kadangi Vienybė nesikreipė į dr. K. Valiūną ir neprasė jo nuotraukos nei sutikimo ją talpinti laikraštyje, tai turi pagrindo manyti, kad dr. Valiūnas negalėjo įgalinti Kezį tokį pareiškimą daryti. Todėl toks Kezio pareiškimas yra piktas melas, sąmoningai siekias Vienybę juodinti.

Vienybė, kaip ir kiti laikraščiai, turi savo archyvus ir jais naudojasi. Tam nereikia prašyti niekieno leidimo. Tad Vienybei nebuvo nė reikalo ir dr. K. Valiūną prašyti.

Visa, ko Vienybė pakartotinai yra dr. Valiūną prašiusi (ir tai ne kaip Vliko, bet Liet. Prekybos Rūmų pirmininkų) — tai, kad jįsi malonėtų atsilyginti už skelbimus, kurie Vienybėje tilpo praeitų metų balandžio mėn. ryšium su B. Pūkelevičiūtės filmo "Aukso žąsis" premjeros garsinimu New Yorke. Už tuos skelbimus Vienybėje ir iki šiol dar nėra atsilyginta.

Tai jau antras atvejis, kai R. Kezys, prisidengęs vieneto vardu, išėina prieš Vienybę. 1965 m. liepos mėn. jįsai suredagavo ir spaudai išsiuntinėjo vadinamos Amerikos Lietuvių Jaunimo ir Organizacijų už Laisvę valdybos pareiškimą, kad Vienybė "be leidimo" paskelbusi už sambūrio atsišaukimą. Dabar R. Kezys vėl "leidimų" reikalauja, bet jau pasirašo Vliko sekretoriaus vardu.

Vienybei yra žinomi R. Kezio sukti išpuolių motyvai, tik galima, kad šitiems savo asmeniškiems dalykams jįsai naudoja Vliko vardą. Pagal jo kovos turinį, atrodo, R. Kezys labiau tinka ne į Vliko sekretorius, bet į VKKV (Vyr. Komiteto Kovai prieš Vienybę) pirmininkus.

Gi kai dėl priekaištų, kad Vienybė dr. L. Vladimirovo nuotrauką įdėjo į 1 psl., o dr. K. Valiūno į paskutinį, tai Vienybė nori pabrėžti, kad ji neskirto savo puslapių į gerus ir blogus: visi jie vienodai svarbūs. Kai atsirado techniškos galimybės 1 psl. nuotrauką išdidinti, Vienybė į savo 1 psl. dėdavo to meto lietuvių dėmesio centre esančio asmens ar įvykio nuotrauką. Vienybė neprasė Kezį "leidimo", kai į psl. dėjo prelatų Krupavičiaus, Balkūno ar Končaus ir kitų nuotraukas, ir nemato reikalo prašyti tokių "leidimų" atėityje.

Vienybės leidėja ir redaktorė

* Montrealio Nepriklausoma Lietuva savo žiniose ir skelbimais kviečia vykti ekskursijas iš Kanados į Vilnių. Ekskursijos ruošiamos š. m. birželio 20 ir liepos 11 KLM lėktuvais. Už \$660 kanadiškų dolerių apmokama kelionė į abi puses, ir pilnas pragyvenimas Vilniuje 3 savaites.

* Adv. Leonardas G. Velička, Nashua, N. H., paskirtas Milford apskr. teisėju.

I Vilnių....

Atkelta
iš 1 psl.

tienės anglišku vertimu. Neišleista iki šiol, nes neturėjau lėšų. Įpusėta spaudai ruošti jo publicistikos "DABAR" rinktinė, bet darbas dar nebaigtas dėl laiko ir talkos stokos.

Tad, sužinojusi, jog Vilniuje norima išleisti jo poezijos rinktinę, džiaugliausi, kad Lietuvoje savo draugų ir kolegų jis netapo pamirštas. O jisai savo gyvenime labiausiai ir troško, kad jo poezijos rinktinė pasirodytų Lietuvoje, nes Amerikoje, jo įsitikinimu ir patyrimu, mažai kas poezija domisi.

LIETUVA PER PARYŽIŲ IR BERLYNĄ

Afton Tours agentūra New Yorke mano kelionės maršrutą sutvarkė taip, kad galėčiau užsukti į Vokietiją, kur norėjau iširti savo sūnaus likimą.

Jisai 1963 m. pradžioje buvo išsiųstas karinei tarnybai į Berlyną. Garbingai ir su pagyrimais ją užbaigė 1965 m. birželio 27 d. Iki to laiko rašė, rūpinosi Vienybės ir mano vargais, skaičiavo savaites ir dienas, kaip viename savo paskutiniųjų laišku išsireiškė, kada vėl... "tap-sime šeima..."

1965 m. rudenį namus pasiekė medinė dėžė su jo uniformomis ir asmeniškais daiktais. Pas-kui laukiau jo paties sugrįžtant... Laukiu ir ne-sulaukiu iki šiol. Vienybės namuose lankėsi jo kolegos iš Berlyno, kurie kartu su juo baigė tarnybą, bet mano mylimas sūnus dingo be žinios...

Prislėgta, bet viltinga širdimi, kad ką nors apie jį sužinosiu, 1966 m. liepos 14 d. Air France lėktuvu iš Kennedy aerodromo išskridau Paryžiaus ir Berlyno link.

MANO BENDRAKELEIVĖS

Kartu su manim vyko vienybietės Agnes Janušienė iš Smithtown, N. Y., ir Izabelė Misiūnienė (dabar mirusi) iš Ozone Park, N. Y. Jos Lietuvoje norėjo aplankyti savo gimines ir artimuosius. Prisijungė vos prieš porą savaitių prieš mano kelionę, prašydamos talkos gaunant vizas ir rezervacijas lėktuvuose. Per tokį trumpą laiką, ypač didžiausiu turizmo sezono metu, tai nebuvo lengva, bet stengiausi padėti, nes abidvi žadėjo atsilyginti už patarnavimą, išlaidas ir sugaištą laiką. A. Janušienė paskyrė \$35 auką, Izabelė Misiūnienė aukos neskyrė, bet anksčiau, nei paprastai sumokėjo už Vienybėje telpanti savo degtinės parduotuvės skelbimą.

Taip išsiruošiau kelionei per Atlantą.

Lėktuve visos trys sėdėjome kartu. Iš New Yorke pakilome 9 val. vak. Besišnekučiuojant, vietoj miegojus, laikas greitai prabėgo, ir nepajutome, kai po šešių valandų leidomės Orly aerodrome, Paryžiuje.

Mus pasitiko saulėtas, gražus rytas. Išvar-gusios, bet gera nuotaika, Orly aerodrome iš-buvome apie 5 valandas, laukdamos lėktuvo į Vak. Berlyną.

Bus daugiau

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVEMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.

POLAIDOTŲ VINIAI PIETŪS

JUOZAS MILTINIS Panevežyje yra sukūręs dramos teatrą, kuris yra tikras Lietuvos pa-sididžiavimas. Jis yra vyriausiasis jo režisorius.

Miltinis iš Panevėžio apie režisoriaus darbą

TEATRAS, TAI NE CIR-KAS -- "20-tojo amžiaus mene iškilio ryškios inte-lektualėjimo tendencijos. Atėjo nauji Ibseno, Čecho-vo, Hauptmano, Pirandello, O'Neillo, Sartro, Žiroude ir kitų dramatiniai veikalai, turį gilius filosofijos ir psichologijos klodus. Rei-kėjo intelekto juos at-skleisti...Šiuolaikinio teat-ro veikla turi būti suderin-ta su naujaisiais mokslo pasiekimais, režisoriaus ieškojimai turi būti mok-sliška pagrįsti. Štai ir iš-kyla režisoriaus intelek-tas..."

PAGRINDINIS REŽISO-RIAUS DARBAS -- su akto-riumi. Pagrindinis teatro uždavinys -- sukurti cha-rakterį. Kaip žinoma, nėra charakterio be jo vidinio gyvenimo. Garsai, šviesos ir kita -- tėra pagalbiniai komponentai. Jei iš akto-riaus neišgavai, ko nori, jei liko spragu -- niekad nesukursi spektaklio visu-mos.

Dramos esmė -- žodis. Neišvengiamai reikia iš aktorius išreikalauti žo-džio pilnumo, prasmės. Aktorius savo išprusimu dar atsilieka. Neišvengiama teatre privalės dirbti tik didelio intelekto žmo-nės, gerai susipažinę su psichologija, filosofija, es-tetika. Režisoriaus turi iš-mokyti ir paruošti žmogų, kuris pats sugebėtų persi-formuoti, taptų scenoje charakteriu.

MILTINIUI AKTORIUS -- privalo sugebėti ir nestigė-dyti viešai atskleisti jaus-mus, kurie paprastai paro-domi tik labai intymioj ap-linkoj, slaptai. Jis privalo "nutraukti netikėjimo pro-cesą žiūrove". Labai svar-bu aktorius kūrybinio pro-ceso momentai: technika ir improvizacija... Sakydamas technika, turiu galvoje ne-defektinę aktorius kalbą, judesį, sugebėjimus, mani-puliuoti kūnu kaip instru-mentu. Antras momentas -- improvizacija. Nepakanka, jei aktorius scenoje "ne-meluoja": jis privalo duoti savo kuriamo personažo išraišką. Kiekvieną kartą, išeidamas į sceną, aktorius pradeda viską iš naujo, lyg iš sumaigyto plastelino kurtų naujus dalykus.

MILTINIS NEPRIIMA DIPLOMUOTŲ AKTORIŲ -- Mūsų kolektyvas scenoje visų pirma ieško žmogiško-sios teisybės, žmogiškojo realumo. Mes savo studijoj taip ruošiam žmones, kad jie jau nuo pirmųjų žings-nių mokytojai organiskai mąstyti... Deja, konservato-rija dar moko studentus pagal nusistovėjusius, bai-giančius atgyventi mokykli-nius stereotipus. Ir todėl mums su tokiais jaunais aktoriais sunkiau rasti bendrą kalbą.

MILTINIS NENORI ETA-TINIŲ AKTORIŲ, nes -- ...aktoriaus mintis nuolat turi judėti. Valdiniškiu-mas jį žaloja. Ta pačia proga noriu pasakyti, jog būtų tikslinga į teatrus ak-torius priimti pagal sutar-tį, o ne kaip etatinius val-dininkus.

MILTINIUI -- TEATRAS ATLAIKYS TV, RADIOJO, KINO KONKURENCIJĄ -- Dramaturgija, skirta išim-tiniems draugams, tėra pe-reinamasis laikotarpis. Tiesa, teatras gali būti ka-merinio pobūdžio, tačiau jį turėtų dominti visiems bendri dalykai; juk jis gy-vas, kai rūpinasi bendro-mis daugeliui žmonių prob-lemomis. Dažnai sakoma: individo negali suprasti masės, visuomenė. Tačiau pamirštama, jog be visuo-menės nėra individo.

MILTINIUI -- TEATRAS NET NE PRAMOGA -- Me-nas turi spręsti gilius, žmogaus "išlaisvinimo" iš egoizmo, vidinio skaidrėji-mo problemas. Tai sekra-mentalinis dalykas. Teatri-nė kritika turi rūpintis įvesti į tas meno gilumas žiūrovą, kaip jame išugdyti meno poreikį. Dažnai ne-suprantama, kodėl rašomi kritikos straipsniai nekva-lifikuotų žmonių, prikaiš-taujančių dėl dalykų, apie kuriuos jie nė negalvojo. (Neveltui sakoma, jog pu-siau mokytas žmogus -- pavojingiausias). Dramati-nis jausmas žmogui -- igimtas. Teatras niekad neišnyks. Žmogus visad galvojo apie save, jam vi-sada rūpėjo perkelti save į kitokią būklę -- atsakinge-snę, -- kurioje jis galėtų save patikrinti... O kur jis save pamatys, jei ne tikram teatre. Čia lyg kokiam kon-densuotam veidrodyje ryš-

kliai atspindimi visa, kas gy-venime netikra.

MILTINIUI TEATRAS APSAUGOS ŽMOGŲ NUO NUOSMŪKIO -- Seniai iš-mintis moko, jog "mirties išisąmoninimas išskiria žmogų iš kitų gyvių"... Kartais pagalvoju, jog rei-čia labai daug laiko, lėtų pakopų, kol žmogus tampa civilizuotu; ir kaip kartais jis greitai nukrenta atgal, dar žemiau, kaip staigiai jame iškyla viduje tūnojęs žvėris... Štai kur jaudinan-ti drama! Štai ir reikalin-gas teatras, kad nebūtų to-kių žmonių nuopolių. Štai dėl ko žmonės ir eina į teatrą". (Pagal švyturyje tilpusį T. Sakalausko raši-nį paruošė A. Salčius)

80 METŲ BĖGYJE...

Tėvynainis gyvenimo tikslu privalėtų pasistatyti lietuviškos kultūros kūri-mą. Tegul myli tokią vi-suomeninę santvarką, ku-riuje visi žmonės turėtų socialiai pavalgyti, kur tei-singumas būtų visiems ly-gus, kur sąžinės dalykais niekas nebūtų persekioja-mas, kur kiekvienas galėtų apsisūvesti, kiek žmogui ir piliečiui reikalinga parei-goms eiti.

(J. Šilūpo mintys Aušroje, nr. 7 -- 8, 1884 m.)

Saukti: "Vyrai, pajudin-kime žemę!", bet nestengti pajudinti savo smagenis, nėra didelis karžygišku-mas.

(A. J. Vištalius iš Argenti-nos, Vienybėje, 1904 m.)

Kur tik sueina didesnis lietuvių pulkelis Ameriko-je, ten tuojau dvi partijos: dievotų ir bedievių. Išvien dirbti nemokomi, skęstame tamsybėje ir nesuprati-muose.

(A. Olševskis, Chicagos Lietuvoje, nr. 45, 1897) m.)

Lietuvis laikraštinkas tai devynių amatų žmogus.

(Dr. V. Kudirka, Varpe, 1892 m.)

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Australijoje leidžiamas Lietuvos savaitraštis -- mūsų pastogė turi vieną iš geriausių sporto skyrių išsivijęs lietuvių laikraščiuose. Taip pat šis skyrius (jį redaguoja Antanas Laukaitis) pasižymi ir savo didumu: jam dažnai skiriama net visos puslapis (bendra laikraščio apimtis -- 8 pusl.). Tas parodo, jog Australijos lietuviai turi ne tik platų liet. sporto veikimą (pagal lietuvių skaičių), bet taip pat jie rodo nemažą dėmesio ir spausdintam žodžiui apie tą veiklą.

Neseniai mūsų pastogėje tilpo rašinys apie Adelaidės miesto lietuvių sportinių gyvenimą. Čia randame atsilepimą ir apie S. Amerikos liet. krepšinio rinktinės apsilankymo tame mieste pasekmes. Ištrauka iš to rašinio skamba taip:

"Sportinės sąžinės perkrypatymas kaip ir sportinės kolektyvo įvyko atvykus lietuviams krepšinininkams iš JAV. Prisiminę senus gerus laikus, vėl gausiai susirinkome į stadioną apšaukti laimėjimų. Vėliau vyko įvairių medalių-ordenų zvaninimas, dalybos. Tik tada sužinojome, kiek daug turime nusipelnusių sporto veikėjų. Medalių dalybos buvo gana karštos. Vieni norėjo varinių, kiti sidabrinų, antri pakabinamų ant grandinėlių, vėl kiti ant kaspinuko, kišenėje neštojamų ir t. t. Valdy-

ba išdalinusi pusmaišį varinių, tarė: užteks šiam sykiui.

Broliai amerikiečiai, apsirūpinę bumerangais, kengūrų kailiais su ašaromis buvo išlydėti namo. Dar ilgokai Čekauską su Varnu pamėgdžijo jaunieji vyčiai, dūsavo Larry (Jesevičių) prisiminusios merginos, ginčijosi vyresnieji ar Gaška sukčiavo teisėjaudamas ar ne. Amerikonams išvykus, pasilikę geri, ir nekoki jau prisiminimai. Iki šios dienos dar laukiama pažadėtos išleisti apie buvusią vizitą knygos (tokia knyga, pagaliau, neseniai pasirodė, E. S.). Matyti, ta knyga rašoma ranka...

Pakviesti atvykti vizitui (Amerikos lietuviai) atsiskė. Matyti, bijosi, kad nepasistytų į Tasmaniją. Australijos lietuvių sportinė vadovybė, norėdama atsidėkoti už vizitą, netgi pasiūlė pasiūsti į Ameriką merginų krepšinio rinktinę. Ir į šį nuoširdų ėjimą užjūrio broliai paliko kurti..."

* BIRŽELIO MĖN. antroje pusėje Chicagoje yra ruošiamos II lietuvių-ukrainų sporto varžybos. Programoje bus lengva atletika, futbolas ir gal krepšinis. Pirmasis šių tautų sportininkų jėgų išbandymas buvo 1966 m.

TRUMPAI IŠ AUSTRALIJOS

* SYDNEJAUS KOVO vyrų krepšinio komanda tapo Sydnejaus Western Suburbs A klasės nugalėtoja. Komandos treneriu ir kapitonu buvo D. Atkinson (australas, vedęs lietuvaitę); žaidėjai -- S. Lukoševičius, A. Andriejūnas, G. Grudzinskas, D. Kraucevičius, J. Liutikas, G. Sauka, A. Daniskevičius, J. Kraucevičius, V. Lukoševičius.

* MELBOURNE įvyko tarptautinis krepšinio turnyras, kuriame dalyvavo Australijos liet. rinktinė, o taip pat italų, žydų, graikų komandos. Lietuvių vyrų pirmame susitikime pralaimėjo turnyro laimėtojams italams. Lietuvaitės krepšininės, įveikusios žydų krepšininės, baigmėje nugalėjo graikes. Turnyrą organizavo graikai, kurių konsulas lietuvaitėms įteikė nugalėtojų taurę.

* MŪSŲ PASTOGĖ paskelbė tokia "nelaiminga" žinia: Neseniai Sydnejuje buvo pasklidusi žinia (gaila, kad tik klaidinga), kad sportininkų rėmėjas V. Jankus loterijoje laimėjo tūkstantinę doleriukų. Jau kai kas buvo pradėjęs ir dantis galėti į gabaliuką šio riebaus kėsnio, tačiau, gaila, įvyko apsiuvilimas.

KANADOJE

* TORONTO VYTIES klubo naują vadovybę sudaro: J. Balsys (pirm.), K. Strimaitis, A. Supronas, A. Duliūnas, J. Sepulis, J. Uogintas, A. Stonkus. Revizijos komisiją: H. Stepaitis, J. Budrys.

* TORONTO VYTIES krepšinininkai dalyvauja Toronto Metro Intermediate lygos pirmenybėse. Po 7 susitikimų vyčiai neturėjo pralaimėjimų; 6 pergalės ir 1 lygiosios.

* KANADOS LIET. krepšinio pirmenybės yra rengiamos sausio 28-29 d. d. Toronto mieste. Pirmenybėse pareiškė norą dalyvauti: Toronto, Montrealio, Londono, Hamiltono ir Rochesterio (iš JAV) krepšinininkai.

IŠ LIETUVOS

* SPORTO laikraštis sausio 14 ir 17 dienų laidose idėjo žinučių iš užsienio lietuvių sporto gyvenimo.

* ARVYDAS BANKAUSKAS, Kauno Kūno Kultūros Instituto dėstytojas, gavo sidabro taurę iš Kolumbijos valstybės (P. Amerikoje) už pirmos vietos laimėjimą Kolumbijos radijo draugijos ruošiose radijo ryšių varžybose. A. Bankauskas per 48 valandų laikotarpį užmezgė apie 400 ryšių, kas kauniečiui atnešė I vietą. Tai pirmasis europietis, laimėjęs tokio pobūdžio varžybas.

* M. PAULAUSKAS, R. Venzbergas, V. Sarpalius ir L. Jukeliene pateko į Sov. Sąjungos krepšinio federacijos sudarytą 1966 m. 25 geriausių krepšinininkų sąrašą.

* V. EIZITAVIČIUS priklausė Sov. Sąjungos rinktinėi, kuri žaidė pasaulio rankinio pirmenybėse Stockholme.

Tel. TAYlor 7-9842

T H E

Arlington

ONA IR JONAS VALAIČIAI Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

ANITA R. GARSZVA

JOHN A. PAULEY

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS Vedėjas

322 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 3-3544

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas.

MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v.v.

VIENYBĖ

* LIETUVIŲ VEIKSNIŲ konferencija New Yorke įvyko sausio 14-15 dienomis. Dalyvavo diplomatijos atstovai, Bendruomenė, Taryba, Laisvės komitetas. Kalbėjo V. Sidzikauskas, dr. P. Grigaitis, dr. B. Nemickas, S. Barzdukas, dr. J. Puzinas, A. Rinkūnas, V. Kamantas, R. Kezys. Po posėdžių naujasis VLIKo pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, V. Sidzikauskas ir S. Barzdukas painformavo spaudą. Dr. Valiūnas vyksta su S. Barzduku į Pietų Amerikos Lietuvių kongresą ir pranešė, kad su bendruomene glaudžiau bendradarbiaus. Pasidžiaugė, kad visų vardu bus paskelbti šių ir sekančių metų darbai, apie kuriuos visuomenė bus informuota vėliau. Taip pat nutarė leisti apie Lietuvą anglų kalba leidinių. 1967 m. nutarta Washingtone dar lietuvių konferenciją sušaukti. Numatyta daugiau lietuvių organizuoti į mūsų organizacijas. Nutarta poezijos ir muzikos kūriniams paskelbti konkursus, kad III bendruomenės seime 1968 m. būtų galima įteikti dovanas. V. Kamantas informavo, kad stengsis jaunimą daugiau įjungti į lietuvių veiklą. Dr. Budreckis pasidžiaugė, kad iš 40 dalyvių buvo 12 jaunuolių. Konferencijos eigą sekė, patarinėjo ir žodį tarė Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas, Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke V. Stašinskas ir konsulas A. Simutis. Veiksniai nutarė 1968 metus pavadinti Laisvės kovos metais: Bendruomenė paruošti ir išleisti lietuvių ir anglų kalbomis leidinius; Lietuva, Lietuvių išėivijos istorija, lietuvių kalbos aiškinamasis žodynas ir Lietuvių literatūra anglų kalba. Kanadiečiai pasižadėjo išleisti knygą apie Kanados lietuvius, VLIKas antrąją Lietuvania. Diplomatinę Tarnybą numatė prašyti paruošti Lietuvos-sovietų santykių 1917-1967.

* THE NEW YORK TIMES sausio 17 d. pranešė, kad JAV ir Sovietų Sąjungos atstovai sutarė dėl lėktuvų New York-Maskva skraidymų dažnumo ir kainos. Žiemos laikotarpiu per savaitę sovietų ir Amerikos lėktuvai skraidys po du kartus, o vasarą — keturis. Iš amerikiečių pusės sutartį su sovietų Aeroflot atstovais rašysis PAN American World Airways delegacija, kuri kartu su JAV vyriausybine grupe vieši Maskvoje. Kelionė New York-Maskva ir atgal kaštuosianti: 1 klase — \$1,109.50, turistinė — \$730.00 grupėms nuo 14 iki 21 dienos laikotarpiui — \$357.00. Laikraštis pabaigai priduria, kad oficialiai sutartis bus pasirašyta ateinančios savaitės pabaigoje ir kad tada bus nustatyta data, kada tie lėktuvai pradės kursuoti.

* LINDEN, N. J. LIETUVOS neprikl. minėjimas ruošiamas vasario 26, 3 v. p. p. Lietuvių Laisvės parko salėje. Kalbės kun. Aug. Sabas, kun. Juozas Pragulbickas ir Alfonsas A. Milukas, Dainuos Irena Stankūnaitė.

* ANTANAS SENIKAS iš Great Neck, L. I. išsikelia gyventi į Monticello, N. Y., kalnų rajono miestelyje ir dirbs kaip administratorius dr. Vytauto Slavinsko vadovaujamoje ligoninėje.

* KLAIPĖDOS KRAŠTO prie Lietuvos prijungimo sukaktį sausio 15 Mažosios Lietuvos bičiulių draugija paminėjo New Yorke. Minėjimui vadovavo kun. Petras Dagys, kalbėjo L. Virbickas, V. Alksnis, M. Gelžinis, V. Zaunienė-Leskaitienė ir J. Kučūnas.

* TEISMA LIETUVEI moteriai, studentei, moksleivei ruošia bal. 16, 4 v. p. p. Moterų Pasaulinės organizacijos lietuvių komitetas Apriškimų parapijos salėje, Brooklyne.

* ALTAS IŠSIUNTINĖJO redakcijoms pranešimus, kad A. Mažeika ir A. Sniečkus pasirūpins vasario 16-tosios minėjimo New Yorke amerikiečių spaudai informaciją. A. Mažeika ir A. Sniečkus praneša, kad jie negavo jokio ALTO kvietimo tai daryti nei sutiko tokiu skelbimu pasirūpinti.

Newyorkiečiams gerai pažįstamas White Horse tavernos savininkas Pranas Bručas sausio 14 d. savo tavernos lankytojams surengė stiriškos vaišės. Nuotraukoje Pr. Bručas (trečias iš dešinės) - su draugais medžiotojais. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

TRUMPAI

* RŪTA LEE KILMONYTĖ pastaruoju metu dažnai mato įvairiuose veikaluose televizijoje. Ji, be to, vaidina ir teatruose. Iš Salt Lake City, Utah, mums praneša, kad Valley Music Hall vaidina veikale "Peter Pan".

* A. Kneičio vadovaujama radijo programa Bostone, vėliau Jono Romano, nuo sausio 15 d. perimta. P. Viščinio, perduodančio programą iš Framingham, Mass. F. M. bangomis.

* JONAS GLEMŽA, Vokietijoje gyvenęs laisvės veiksmų darbuotojas, vasario 1 minės 80 m. amžiaus.

* Montrealyje vykstančios parodos reikalais įvyko posėdis, pirmininkaujant R. Verbylai ir dalyvaujant bendruomenės pirmininkui A. Rinkūnui. Svarstė lietuvių dienos reikalą. Š. m. rugsėjo 2 d. rengiamas visų lietuvių - kanadiečių iš JAV ir iš kitur atvykusių lietuvių suvažiavimas. Bus rengiamas susipažinimo vakaras, taip pat įvyks iškilios lietuviškos rinkimai, šokiai ir kiti įvykiai.

* Skubiai reikalingas automobilis prieinama kaina. Telefonuokite 835-1822, arba į Vienybę.

Mes

Atkelta iš 4 psl.

paskelbtu savo žinios šaltinį. Ar yra kur išlikusių Griniaus Želmens laikraščio egzempliorių?

Jonas Grinius nemaišytinas su Philadelphiaje gyvenusiu giminaičiu ir Lietuvos prezidento dr. K. Griniaus broliu Jonu Griniu. Pirmojo brolis Juozas Vienybėje (1891 m., nr. 41) rašė: "Jonas buvo didelis lenkų priešas, per du metus su jais riejosi Krokovoje, Vienoje ir Paryžiuje. Iš paskutinių pajėgų įsteigė Želmens draugiją Paryžiuje ir iškeliavo Amerikon." Mūsų Enciklopedija, tačiau, sako, Želmens dr-ją įkūręs 1886 m. M. Akelaitis. Kaune leistoji Enciklopedija deda platų prof. J. Tumoštraipsnį apie M. Akelaitį (mirusį Paryžiuje 1887 m.), bet tyli apie jo steigtą Želmens dr-ją. Neįmanoma šis faktas tada Kaune nebuvo žinomas ir tik atrastas Amerikoje?

Jonas Grinius apsigyveno Chicagoje, tur būt, netrukus po Želmens įsteigimo Paryžiuje. Jis 1889 m. čia suorganizavo draugiją Lietuviškas Varpas, kuri po metų pirusi dėl lenkų intrigų. Atrodo, Jonas buvo atkaklus lietuvis ir nuo lenkiškų unijų atsikračiusios Lietuvos šalininkas. Jis tampa Šiūpo Mokslo dr-jos nariu (1891-1892). Parašė dramą "Kova pro Grunvalda", kurią Mokslo dr-jos kuopa suvaidino 1892 m. birželio 4 d. Tai buvo trečias šiame krašte pastatytas lietuvių veikalas, kuris buvo atspausintas knyguote K. Savicko iššomis Chicagoje. Su P. Bradžiuliu (vėliau žinomu veikėju advokatu) Jonas suorganizavo Piliiečių klubą (1891 m.), o, brolio ir kitų padedamas, Gedimino dr-ją. Jis trumpą laiką redagavo laikraštį Lietuvą (1892 m. gruodžio 6 d. iki 1893 m. kovo). Pasitraukė, nes laikraštį nupirko A. Olšauskas, kuris pats redagavo, o vėliau pavedė J. Adomaičiui-Šernui. Jonas Grinius buvo Vienybės bendradarbis 1891-1898 metų laikotarpiu. Čia 1897 m. paskelbė lenko A. Chrostowskio 3 aktų tragedijos "Nihilistai" vertimą, kurį jis atliko. Prof. V. Biržiška sako, kad 1897 m. J. Grinius ir J. Laukys leido Chicagoje savaitraštį Amerikos Lietuvis, bet jo teišėję 3 numeriai. Grinius 1899 m. dar bendradarbiavo kun. J. Žiliaus redaguotame SLA organe Tėvynė, bet po to spaudoje nebesirodė. Enciklopedija sako, kad jis miręs St. Louis, bet nenurodo metų. Jo Želmens nemini kun. J. Žilius savo 1900 metais Vienybės spaustuveje išspausdintoje Amerikos lietuvių išleisčių knygų ir laikraščių statistikoje.

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS minėjime Amsterdam, N. Y. vasario 26 d. kalbės prof. Jokūbas Stukas ir Jonas Vėlaitis. Meninei programai vadovaus Juozas Olšauskas, Amsterdamo lietuvių parapijos vargonininkas. Minėjimas įvyks lietuvių klubo salėje.

Linksmi bičiulių grupe Prano Bručo surengtoje stiriškos puotoje: Pranas ir Bronė Spudžiai, Antanas ir Lilija Šateikai, Jonas ir Antoneta Buivydai, Akelienė, Kalvelis ir kiti.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka